

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ТИЖНЯ ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ТА ПРАВО

Спеціальний випуск – 05 липня 2011 року

ПІДСУМКИ ЧЕТВЕРТОЇ СЕСІЇ НАРАДИ СТОРІН ОРГУСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

Кишинів (Молдова) на цілий тиждень став центром міжнародних переговорів: з 27 червня по 1 липня там готували та проводили четверту сесію Наради сторін Оргуської конвенції. Слід відзначити високу якість організації заходу, який пройшов без будь-яких серйозних проколів. Андрій Андрусевич, член правління РАЦ «Суспільство і довкілля», брав участь в роботі Наради сторін (представляючи також Європейський ЕКО Форум).

Головні результати для України:

- **Попередження Україні**

Нарада сторін прийняла рішення IV/9(h) щодо України, яким підтверджено факт порушення Конвенції та невиконання рекомендацій, прийнятих ще в 2005 році. Україні винесено попередження. Проект рішення містив можливість виключення України з Конвенції (т.зв. позбавлення спеціальних прав та привілеїв), проте прийнятий текст лише вказує на те, що це питання буде розглянуте наступною Народою сторін за висновками Комітету з дотримання. Така зміна тексту далась непросто делегації України, і була внесена головно за рахунок позиції ЄС. ЄС не мав жодного зацікавлення у пом'якшенні рішення щодо України. Головним інтересом ЄС було не створювати прецедент виключення з Конвенції за висновком Комітету з дотримання у міжсесійний період: позиція ЄС полягає в тому, що таке серйозне рішення має прийматись виключно самою Народою сторін. Слід зауважити, що Україна є серед трьох країн постійних порушниць Конвенції (разом з Казахстаном та Туркменістаном), але лише щодо України планується застосування таких жорстких санкцій.

- **Наступна Нарада сторін Конвенції може відбутись у Львові**

Делегація України виступила із пропозицією прийняти п'яту Наряду сторін Оргуської конвенції в Україні. З подачі громадських організацій, в коридорах йшло активне лобіювання проведення Наради сторін Конвенції (одночасно з Народою сторін Протоколу про РВПЗ) у Львові. Хоча остаточне рішення щодо цього питання буде прийняте на наступному засіданні робочої групи Конвенції, шанси досить високі. З подібною пропозицією неформально виступала і Білорусь, але ЄС відхилив таку пропозицію після довгих внутрішніх консультацій. Проведення Наради сторін в Україні потенційно несе низку позитивних наслідків: створення відповідного політичного клімату в уряді, необхідність здійснити якісні кроки в рамках Конвенції (наприклад, ратифікувати поправку з ГМО чи/та Протокол про РВПЗ). Проведення Наради сторін в Україні створить унікальну можливість і для розширення та поглиблення співпраці між урядом та громадськими організаціями.

- **Оргуська конвенція не має політичного прикриття в уряді**

Делегація України складалась практично з двох осіб, до яких лише в останній день приєднався заступник міністра екології М. Романов (для порівняння, на Наряду сторін Конвенції Еспо була відряджена переговорна група з близько 15 чоловік на чолі з міністром М. Злочевським). Це говорить про те, що в уряді не надають політичної ваги питанню виконання Конвенції, незважаючи на те, що це єдина «демократична» конвенція у сфері охорони довкілля: демократичні принципи та відповідні процедури лежать в основі Конвенції.

Здавалось би, будь-якому уряду має бути вигідно загострити увагу громадськості саме на цих питаннях на фоні сорока інших міжнародних екологічних угод України, на яких (окрім Кіотського протоколу, звичайно) важко отримати політичні здобутки. Проте ні цей, ні попередні уряди так не вважають. Очевидно, що без політичної волі уряду виконувати Конвенцію належним чином держава не буде. Вихід з ситуації може бути доволі несподіваний: посилити співпрацю та синергію із заходами щодо імплементації Конвенції Еспо. Якщо уряд дійсно піде шляхом імплементації директиви ЄС щодо оцінки впливу на довкілля, «Оргуська команда» може використати цей політичний момент і вскочити до вагону: реалізація частини положень Конвенції в більшості країн ЄС відбувається саме в рамках директиви про оцінку впливу на довкілля. Власне з такою пропозицією і виступив РАЦ «Суспільство і довкілля».

Результати для Конвенції в цілому:

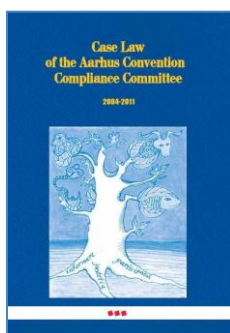
- **Конвенція готується розвиватись в глобальному контексті**

Головна тема спільної декларації урядів та громадських організацій - це послання від Конвенції до Ріо+20 (спільні декларації - це практика конвенції). Основний зміст полягає у наступному: Конвенція є фактично єдиним практичним втіленням принципу 10 Декларації Ріо, вона готова до приєднання іншими країнами, але не претендує на монополію. Одним з рішень, прийнятих в Кишиневі, був порядок приєднання до Конвенції держав, які не входять до регіону Європейської економічної комісії ООН (Європа+СНД). Хоча прийнята двоступенева процедура проста, вона таки не є «автоматичною», що може бути стримуючим фактором для держав з інших регіонів. Водночас, сторони Конвенції бачать і інші можливості: розвиток регіональних «оргуських» угод чи глобальної конвенції.

- **Механізм з дотримання має високу довіру і підтримку**

Голову Комітету, термін повноважень якого закінчився, Нарада сторін проводжала стоячи і оплесками. Ці оплески, треба думати, адресувались і Комітету в цілому. На цій сесії Наради сторін було прийнято дев'ять (!) рішень щодо недотримання Конвенції державами: Білорусь, Великобританія, Вірменія, Казахстан (вже втретє), Молдова, Словаччина, Іспанія, Туркменістан (вже втретє) та Україна (вже втретє). Як завжди, Нарада сторін повністю підтримала висновки Комітету з дотримання щодо порушень Конвенції. Виключенням могла стати лише справа щодо Іспанії, але й тут ЄС пішов на поступки Європейському ЕКО Форуму і частина рішення була виключена, оскільки вона не була власне висновком Комітету (про це окремо зазначено в звіті четвертої сесії Наради сторін як причину виключення частини тексту з рішення щодо Іспанії). Очевидно, що ЄС пішов на поступки виключно з метою показати довіру та підтримку роботі Комітету. Під час Наради сторін було обрано кілька нових членів Комітету та переобрано члена Комітету п.Є. Єндрюшку. Важливо відмітити зміну географічного балансу: тепер регіон країн СНД (так званий регіон СЕКЦА) представляють лише два члени Комітету (з Вірменії та України), а місце Центральної Азії тимчасово перейшло до Центральної Європи, яка тепер представлена чотирма членами.

- **Нове видання практики Комітету з дотримання**

Хоча це і не є «здобутком» цієї Наради сторін, хочеться окремо відзначити презентацію другого видання Практики комітету з дотримання Оргуської конвенції (2004-2011), яка відбулась на т.зв. паралельному заході (side event), що був спільно організований Європейським екологічним бюро, РАЦ «Суспільство і довкілля», Ойкобюро, ЕрсДжастіс та Європейським ЕКО Форумом. На цьому заході було розпочато процес оцінки ефективності механізму з дотримання Оргуської конвенції, унікальність якого всі відзначають.

A. Andrusevych, T. Alge, C. Konrad (eds), Case Law of the Aarhus Convention Compliance Committee (2004-2011), 2nd Edition (RACSE, Lviv 2011)